

Om du blir biten av en huggorm

I Sveriges natur finns en enda giftig orm. Det är huggormen. Om du har blivit biten av en huggorm ska du åka till sjukhus.

Det gör ont när en huggorm biter. Ofta syns två små hål på huden efter ormens tänder. Det är vanligt att det blir blått och svullet runt bittet.

Olika personer reagerar mycket olika efter huggorms-bett. Det finns människor som bara blir lite svullna i huden där ormen har bitit och det finns andra som blir mycket sjuka.

Hur man reagerar beror på hur mycket gift ormen sprutat in i kroppen.

En huggorm är ungefär 60–80 centimeter lång. Huggormen har ofta en ganska ljus färg med ett mörkt sick-sack-band på ryggen. Det finns också svarta huggormar.

Att se skillnad på en huggorm och en snok kan vara svårt. En snok är inte farlig. Det är en orm som har en gul fläck på varje sida av huvudet. Sådana fläckar finns inte på huggormar.

Den som har blivit biten av en huggorm ska vara stilla och hålla kroppsdelen högt.

Om ormen har sprutat in gift i kroppen, så sprider sig inte giftet så fort i kroppen om man är stilla.

Det kan bli tjockt och svullet där

ormen har bitit. Därför är det bra att ta av sig skor, ringar eller klocka.

Åk alltid till sjukhus om du har blivit biten av en huggorm. På sjukhuset får du stanna några timmar för kontroll.

Om du mår bra efter 6–8 timmar får du åka hem, men om du inte mår bra kan du behöva behandling.

Det är extra viktigt att gamla människor och barn som har fått huggorms-bett får vård direkt. Alla som har blivit ormbitna på bröstet, huvudet eller halsen ska också snabbt åka till sjukhus.

Om du börjar må mycket illa, kräkas, få ont i magen eller diarré efter att ha blivit biten av en huggorm så ska du ringa 112 för att få ambulans. Du ska också ringa 112 om du får hjärt-klappning, blir yr eller får svårt att andas.

Ta aldrig upp en orm. Alla ormar i Sverige är fridlysta och man får inte fånga dem eller döda dem.

De flesta människor blir ormbitna på fötter och ben. Ta därför på dig stövlar när du ska gå ut i naturen!

Eva Bernhardtson

Huggormen är den enda giftiga ormen som finns i Sverige.

FOTO: WIKIPEDIA

HUGGORM

- ▶ Ring 112 om du behöver akut hjälp vid huggorms-bett.
- ▶ Säga att du vill prata med Giftinformation.
- ▶ På nummer 112 får du svar både dag och natt alla dagar i veckan.

hjärtklappning -en han får hjärtklappning = hans hjärta börjar slå mycket snabbt
kroppsdelen -en -ar = en del av kroppen

En randig gäst på din grillfest

De är 15–20 millimeter långa och har svarta och gula ränder. De surrar och de sticks. Varje sommar kommer getingarna fram och stör kaffekalas och grillfester.

Det finns många olika sorters getingar i Sverige. Jord-getingar, röd-getingar och vanliga getingar är några exempel.

Getingen sticks med en gadd. Det är som en vass spets som sitter på getingens bakdel. I gadden finns gift.

Ta bort gadden om du har fått ett geting-stick. Blöt sedan huden och gnid in en tablett där getingen har stuckit.

Du kan ta till exempel Bamy, Ipren eller Treo. Då svider det mindre. Att kyla med is kan också kännas bra.

Getingar tycker om kött, fisk och ägg. Därför är det svårt att hålla getingarna borta på sommaren när många äter utomhus.

Socket vill getingarna också gärna ha. De kryper ner i glas där det finns

saft eller läsk. Även i glas med öl och vin hittar man getingar.

Att få ett geting-stick gör ont och efteråt brukar det bli svullet. Det kan också bli rött och börja klia där getingen har stuckit.

Personer som är allergiska kan börja må illa och få svårt att andas. Några blir också trötta och svullna i ansiktet.

Du ska åka till vårdcentral eller sjukhus om du har blivit geting-stucken i munnen eller i ögat, och om du tidigare har blivit allergisk av geting-stick. Barn och äldre som har fått många stick samtidigt ska också söka vård.

Eva Bernhardtson

akut -a akuta frågor = frågor som måste få svar genast

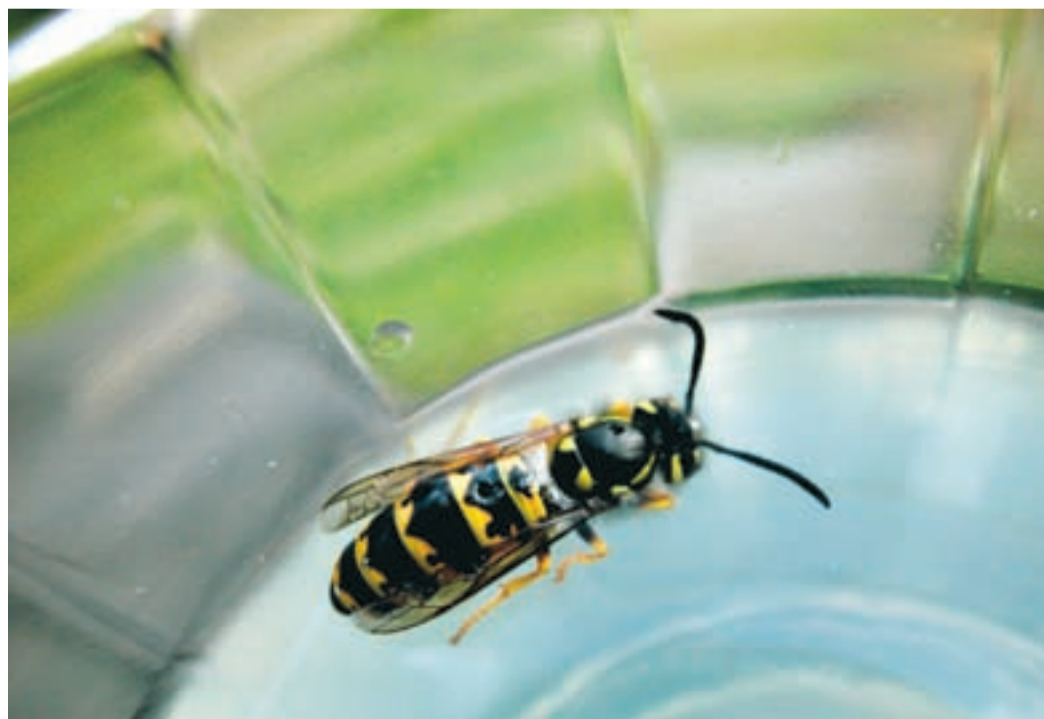
allergisk -t -a hon är allergisk mot getingstick = hon blir sjuk om en geting sticker henne

OM DU BLIR STUCKEN AV EN GETING

- ▶ Ring 112 om du behöver akut hjälp vid geting-stick. Säga att du vill prata med Giftinformation.

GIFTINFORMATIONSCENTRALEN

- ▶ Om du har frågor som inte är akuta kan du ringa Giftinformationscentralen på ett annat telefonnummer. Telefonnumret är 08-331 231.
- ▶ Giftinformationscentralen kan till exempel svara på om en svamp eller växt är giftig och om det är farligt att äta ett speciellt bär.

Getingar kryper ofta ner i saft-glas.

FOTO: HASSE HOLMBERG/SCANPIX